

چگونه می توان فرهنگ گفتگو را در جامعه نهادینه کرد

یک استاد دانشگاه تهران گفت: برای توسعه دیالوگ یعنی گفتگو دوطرفه لازم است این است که از طریق برنامه هایی از رسانه ملی و مطبوعات باب بحث و گفتگو را در میان مردم جا بیندازیم.

یک استاد دانشگاه تهران گفت: برای توسعه دیالوگ یعنی گفتگو دوطرفه لازم است این است که از طریق برنامه هایی از رسانه ملی و مطبوعات باب بحث و گفتگو را در میان مردم جا بیندازیم.

دکتر بهرام امیر احمدیان درباره اینکه یکی از مشکلات فرهنگی و اجتماعی جامعه نهادینه نشدن فرهنگ گفتگو بین مردم است از این رو چگونه می توان فرهنگ گفتگو را بین مردم برای حل اختلافات و تنش ها نهادینه کرد به خبرنگار مهر گفت: ما مسلمان و پیرو سنت های گرامی اسلام هستیم. اگر به صدر اسلام رجوع کنیم می بینیم که پیامبر گرامی اسلام (ص) در جلساتی که تشکیل می دادند بطور دایره و حلقه وار دور هم می نشستند تا بالا و پائین آن معلوم نشود و همه در یک سطح و یک فاصله با پیامبر باشند.

وی افزود: باید دیالوگ برقرار شود نه مونولوگ. یعنی یک نفر از بالا به پائین صحبت نکند. باید همه همسطح باشند و امکان پرسش و پاسخ برای مستمعین برقرار باشد. اصولاً رسانه ملی فقط از یکجانبه سخن می گویند و رفت و برگشتی نیست. به همین سبب این نوع فرهنگ (دیالوگ) توسعه پیدا نکرده یعنی یک نفر صحبت می کند و بقیه گوش می کنند. فرهنگ مباحثه داخل حوزه های علمیه برای دیالوگ مناسب است که متأسفانه به بیرون از حوزه ها راه نیافته است. در مدارس معلم ها صحبت می کنند بدون آنکه دانش آموزان جرأت سوال کردن به خود بدهند درحالی که در سنت اسلامی داریم "اسئلونی قبل ان تفقدونی" بپرسید از من قبل از اینکه مرا از دست بدهید. در فرهنگ خودمان هم داریم پرسیدن عیب نیست ندانستن عیب است.

استاد دانشگاه تهران تصریح کرد: برای توسعه دیالوگ یعنی گفتگو دوطرفه لازم است این است که از طریق برنامه هایی از رسانه ملی و مطبوعات باب بحث و گفتگو را در میان مردم جا بیندازیم. خوب است که چند ستونی را برای اظهار نظر و حرفهای خوانندگان روزنامه ها در نشریات باز کنیم، البته بعضی از روزنامه ها چنین کاری کرده اند اما به نظرات و حرفهای مردم توجه نمی شود و فقط 10 درصد از سوالات مردم پاسخ داده می شوند.

این محقق و پژوهشگر علوم سیاسی افزود: بنابراین برای افزایش بهره وری در جامعه لازم است که مسئولین بازخورد سخنان و عملکردهایشان را در بین مردم مشاهده کنند. در قدیم خانواده ها پدرسالاری بود و جامعه هم به دست ریش سفیدان اداره می شد که آنها اجازه حرف زدن به فرزندان یا دیگر افراد را نمی دادند. درست است که در گذشته ریش سفیدان در سالهای طولانی عمر خود دانش بیشتری کسب می کردند اما امروزه کسب دانش بر اساس تحصیلات و خواندن و مطالعه است و انباشت دانش سن نمی شناسد. بنابراین اکنون جهان، جهان متمدن است و امکانات و تسهیلات فراوانی به وجود آمده منتها بعضی از مسئولین هنوز فکر می کنند که از بالا به پائین صحبت کنند به همین سبب گفتگو و دیالوگ در بین مردم نهادینه نشده است.

این نویسنده و محقق ادامه داد: تعامل یا گفتگوی دوطرفه با تمرین و فراهم ساختن زمینه های آن حاصل می شود. اینکه رهبر انقلاب کرسی های آزاد اندیشی را مطرح کردند می تواند فتح بابی برای دیالوگ و گفتگوهای دو طرفه شود. برای اینکه چنین شود باید باب گفتگو را باز کنیم و اظهار نظر نقادانه کنیم. البته بعضی ها می گویند اظهارنظرها و انتقادهای باید سازنده باشد یعنی راه حل ارائه دهند اما باید گفت عده ای مشکلات را می بینند و راه حلی برای رفع آن ندارند آنها هم باید در انتقاد کردن آزاد باشند البته اگر راه حل ارائه دهند که بهتر است. مسئولین باید این انتقادهای را بشنوند و برای حل آنها چاره اندیشی کنند. این مسئله در راستای همان کرسی های آزاد اندیشی است که رهبر انقلاب فرمودند باید انتقاد آزاد باشد و مسئولین انتقادهای را بشنوند و بپذیرند و کارها را اصلاح کنند.

این محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی در مورد اینکه اگر بخواهیم فقدان فرهنگ گفتگو بین افراد را ریشه یابی کنیم منشأ آن به کجا بر می گردد، تصریح کرد همانطور که گفتم عدم فرهنگ گفتگو در میان مردم ما ریشه های تاریخی دارد. اینکه پدرسالار بودیم و ریش سفیدان زمام امور را در دست داشتند و آنها اجازه گفتگو با سوال کردن به دیگران نمی دادند، بنابراین احساسات و سوالات فروخته در بین مردم و جامعه می ماند و شکوفا نمی شد. رسانه های همگانی نقش بسیار مؤثری در آموزش دیالوگ به مردم دارند. نماینده ای که با ماشین تحت الحفظ نقل مکان می کند چطور می تواند درد دل مردم را شنیده باشد. طبیعی است که فاصله با مردم داشتن هیچگونه گفتمانی را صورت نمی دهد. در کشورهای پیشرفته مسئولان با وسایل عمومی به سرکار می روند. بنابراین رفتن نمایندگان و مسئولین به میان مردم آغاز گفتگوی دوجانبه است. مردم در دلشان می گویند کاش مسئولین اینجا بودند و مشکلات ما را از نزدیک می دیدند و برای حل آن می کوشیدند.

این نویسنده و مترجم در مورد اینکه اهمیت گفتگو بین افراد جامعه در کاهش تنش ها، ناهنجاری ها، و شکایات قضایی تا چه حد است، بیان کرد: در سوره بقره داریم که آیا دوست دارید گوشت برادر مرده خود را بخورید این کار با غیبت کردن یکی است.

حالا کسی که غیبت می کند یا اشتباه می کند یا اینکه درست فکر می کند که در هر دو صورت غیبت کردن گناه است. اگر اشتباه فکر می کند باید فکرش را درست کند و اگر راجع فرد غیبت شده درست فکر می کند به خود آن فرد ایراداتش را بگوید و پیش کسی بازگو نکند. غیبت کردن پشت سر دولت هم اینچنین است. یعنی باید مردم و مسئولان رودر رو با هم صحبت کنند و پشت سر هم غیبت نکنند. دولت و مسئولین باید بازخورد اعمال و گفتار خود را در جامعه مشاهده کنند، بنابراین گفتگوهای رودر رو و دوطرفه با مردم ضروری می نماید. مسئولین کشورهای پیشرفته درد مردمشان را می فهمند و در رفع آن می کوشند حالا که سنت الهی توصیه به خدمت رسانی به مردم کرده است باید کوشش مسئولین برای حل مشکلات مردم دوچندان از کشورهای دیگر باشد.

این محقق و نویسنده در مورد اینکه چگونه می توان فرهنگ گفتگو را نهادینه کرد و چه گروهها و نهادها و سازمان هایی باید در این حوزه فعال شوند هم یادآور شد: برای نهادینه کردن گفتگو بایستی تمرین زیادی کرد. یعنی احزاب که نماینده مردم هستند و کرسی های مجلس را بدست می آورند باید فعال باشند بدون حزب سیاسی دموکراسی معنی و مفهومی ندارد. بنابراین برای نهادینه کردن دیالوگ باید تحزب را افزایش و نهادینه کنیم. یکی دیگر از راهکارها این است که با تسهیل در ایجاد سازمان های مردم نهاد که سازمانهایی مردمی و خودجوش هستند حرفهای مردم را به مسئولین انتقال داد. تشکیل و تقویت جامعه مدنی از کارکرد این نهادها حاصل می شود.

این محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی عنوان کرد: در گذشته در مدارس انجمن خانه و مدرسه داشتیم که الان به انجمن اولیا و مربیان تغییر نام داده است در خانه و مدرسه دو نهاد یعنی یکی نهاد خانواده که به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی است یک سلول بود و مدرسه هم یک سلول، دو نهاد با همدیگر صحبت می کردند اما الان انجمن اولیا و مربیان آدمها یعنی اولیای دانش آموزان با مدیران و مربیان مدرسه صحبت می کنند. تغییر این واژه می تواند در دیالوگ و گفتگو های دو طرفه موثر باشد.

امیراحمدیان یادآور شد: ایجاد سازمان های مردم نهاد برای مشارکت مردم در انتخابات شوراها و مجلس موثر است. شوراها نقش اساسی در رساندن حرفهای مردم به گوش مسئولین دارند. برای پیشرفت و توسعه کشور نیاز به مشارکت همه جانبه مردم داریم و شوراها محلات و شهر و روستاها برای مشارکت مردم راهکار مناسبی هستند. ایران در چشم انداز 1404 باید تبدیل به یک کشور قدرتمند در منطقه در همه زمینه ها شود، بنابراین برای رسیدن به این هدف مردم را در اداره امورات جامعه مشارکت دهیم زیرا بدون حضور و مشارکت مردمی ره به جایی نمی بریم و به آن اهداف عالیه و والا دست پیدا نمی کنیم.